

V prizadevanjih za napredek bo imela Indija v Jugoslaviji vselej aktivnega sodelavca

Vodja jugoslovanske delegacije zvezni minister Rodoljub Colaković je predaval članom indijskega instituta za mednarodna vprašanja, ki so poudarjali pomen prijateljstva med Jugoslavijo in Indijo za svetovni mir

New Delhi, 12. jan. (Tanjug). Vodja jugoslovanske misije dobre volje Rodoljub Colaković je imel sinoči pred odhodom iz New Delhija po enomesečnem obisku v Indiji na povabilo Indijskega instituta za mednarodna vprašanja predavanje o položaju Jugoslavije v svetovni miru.

Minister Colaković je posvetil največji del svojega predavanja spopadu med Jugosla-

vijo in ZSSR, pri čemer je opisal s številnimi primeri razvoj socialistične demokracije v Jugoslaviji. Ko je govoril o jugoslovanski zunanji politiki, je navedel skupne koristi Indije in Jugoslavije za okrepitev miru v svetu. Dejaj, da je postala sedaj neodvisna Indija s svojo aktivno udeležbo v OZN pomemben politični činitelj v svetu.

Jugoslavija je vselej podpirala indijske napore v OZNU, je dejal minister Colaković, sli jih bo podpirala tudi v bodočnosti. V svetu, ki je čedalje bolj enoten, in ki zahteva večjo skrb mednarodne skupnosti za ekonomski napredek zaostalega sveta, bo imela Indija v Jugoslaviji vselej aktivnega sodelavca.

Ko je predsednik Instituta za mednarodna vprašanja narodni poslanec Kunzu predstavil voditelja jugoslovanske misije dobre volje Rodoljuba Colakovića postulatcem, je izjavil, da je Jugoslavija svetel zgled, da lahko tudi manjši narodi, če so enotni in odločni, obvarujejo svojo neodvisnost tudi v tako težavnih pogojih, v kakršnih je Jugoslavija. Na koncu je izrazil upanje, da bodo mirujočih držav tudi v prihodnje podpirale in pomagale Jugoslaviji v njenih težavah.

Indija, ki je postala šele pred kratkim neodvisna, je dejal predsednik Instituta Kunzu. Nje ni mir in prijateljstvo z vsemi državami. In prepričani smo, da se bo sedanje prijateljstvo med Indijo in Jugoslavijo še okrepilo v prid obeh držav in miru na svetu.

Predsednik indijske republike Radhendra Prasad in indijski vrhovni minister Nehru sta izročila večeraj

Vrnitev predsednika italijanske vlade iz Grčije

Atene, 12. jan. Diplomatski opazovalci v Atinah menijo, da je bilo v razgovorih med predsednikom italijanske vlade De Gasperijem in grškimi predstavniki zelo malo doseženega v političnem in obrambnem pogledu. Na drugi strani so mnenja, da je bil glede kulturnih in gospodarskih problemov dosežen popoln sporazum. De Gasperi se danes vrača v Rim. Krogi, ki so od blizu spremljali razgovore med Italijo in Grčijo, so zelo nezadovoljni s poizkusom De Gasperija, da bi prevzeli odgovornost zaradi italijansko-jugoslovanskih nesoglasij na Jugoslavijo. Menijo, da bi se sedanje težave lahko odstranile, če bi Italijani pokazali nekoliko več smisla za stvarnost.

Pogoj ameriške pomoči Zahodni Evropi

Washington, 12. jan. (USIS): Vplivni republikanski senator Alexander Wiley je večeraj izjavil mnenje, da bo ameriška pomoč Zahodni Evropi odvisna od tega, ali bodo zahodne države pripravljene uresničiti vojaško, ekonomsko in politično enotnost Wiley je prav tako izrazil globoko skrb zaradi tega, ker sta Francija in Zahodna Nemčija odgodili ratifikacijo pogodbe o zahodnoevropski obrambni skupnosti. Dejaj, da bi ta odgoditev utegnala omajati delikatno strukturo sodelovanja zahodnoevropskih držav in imeti resne posledice.

vodji jugoslovanske misije dobre volje Rodoljuba Colakovića dragoceno darila za predsednika jugoslovanske vlade marsala Tita v znamenje prijateljstva in vlade Indije do Jugoslavije. Nehru je ob izročitvi teh daril za marsala Tita zaprosil voditelja jugoslovanske misije dobre volje, naj sporoči marsalu Titu najpristranejšje želje za srečo in napredek jugoslovanskih narodov.

Jugoslovanska misija dobre volje bo danes odpotovala v indijski letalov v Karachi, od koder bo nadaljevala pot čez Kairo in Atene v Beograd.

Trst hočejo tudi gospodarsko odtrgati od zaledja

Rimski funkcionarji namerno ovirajo trgovino z Jugoslavijo — Italijanski organi plenijo tudi že plačano jugoslovansko blago

Trst, 12. jan. V članku »Rimski funkcionarji v ZVU pripravljajo priključitev cone A« piše »Primorski dnevniki, da se je delo oddelekov vojaške uprave, katere so po londonski konferenci zasedli rimski funkcionarji, popolnoma preusmerilo ter da se ti funkcionarji trudijo, da bi tudi v gospodarstvu spravili Trst v popolno odvisnost od rimske vlade. Ti načrti rimskih funkcionarjev se odražajo predvsem v trgovini in kažejo, da skušajo novi rimski funkcionarji popolnoma odpraviti vso trgovino med Trstom in cono B ter Jugoslavijo. Dokler so bili na čelu gospodarskih odsekov še angleški in ameriški funkcionarji, so tržaški trgovci brez težav dobivali uvozna dovoljenja za blago, ki so ga iz Jugoslavije, odnosno cone B dobivali po ugodnejših cenah kakor iz Italije. Po prihodu rimskih funkcionarjev pa se je uvoz iz Jugoslavije omejil samo na tisto blago, ki ga iz Italije sploti ni mogoče dobiti. Tako je uvoz mesa in goveje živine od julija do decembra padel od 35 milijonov lir vrednosti na 15 milijonov. Uvoz mleka pa so znižali na polovico, od 200 tisoč litrov na 100 tisoč. Od novembra do decembra je vrednost vsega uvoza iz Jugoslavije padla za 30%.

Ti statistični podatki kažejo, da rimski funkcionarji namerno ovirajo trgovino z Jugoslavijo. Uvozna dovoljenja izdajajo izključno le še za blago, ki ga iz Italije ni mogoče dobiti. Pri tem so zelo prizadeti trgovci, pa tudi potrošniki, ker je večina blaga, ki so ga doslej uvažali v Jugoslavijo, cenejša kot v Italiji. — »Primorski dnevniki« ugotavljajo, da je vse to delovanje proti interesom tržaškega gospodarstva in prebivalstva ter da je očitno del načrtnega postopnega priključevanja Trsta k Italiji. Poudarjajo, da je naloga rimskih funkcionarjev, da Trst popolnoma izolirajo od njegovega zaledja in ga umetno navežejo na Italijo. Opozarjajo, da odgovornost za nastali položaj nosita tudi veliki Britaniji in ZDA, ker sta privolili v dejansko vključitev tržaškega gospodarstva v gospodarstvo Italije.

Ze več kot mesec dni leži v tržaških skladiščih okroglo 350 ton riža, namenjenega Jugoslaviji. Pošliko so ustavili italijanski carinski organi v Trstu, čeprav je italijanska »Banca commerciale« se dobila od jugoslovanskih podjetij plačan ves riž. Kakor se je zvedelo, je bila dobava riža ustavljena na zahtevo italijanskih oblasti, ki se izgovarjajo, da niso opravljene nekatere carinske formalnosti. Znano pa je, da na italijanski strani v zadnjem času onemogočajo prodajo riža Jugoslaviji.

Ze več kot mesec dni leži v tržaških skladiščih okroglo 350 ton riža, namenjenega Jugoslaviji. Pošliko so ustavili italijanski carinski organi v Trstu, čeprav je italijanska »Banca commerciale« se dobila od jugoslovanskih podjetij plačan ves riž. Kakor se je zvedelo, je bila dobava riža ustavljena na zahtevo italijanskih oblasti, ki se izgovarjajo, da niso opravljene nekatere carinske formalnosti. Znano pa je, da na italijanski strani v zadnjem času onemogočajo prodajo riža Jugoslaviji.

PAPEZ: Dragi moj, to so bili lepi časi! Res škoda, da so minili.

In vendar Spanija ni srečna dežela

Ameriški novinar Ellery Sedgwick, ki zadnja leta redno obiskuje Spanijo, je napisal novde zanimivo reportažo, iz katere povzemamo nekaj odlomkov.

Glavna težava španskega ljudstva so strahotno nizke plače. Sposoben kmečki delavec lahko zasluži, če je priden, v dvanajstih urah »celi« 75 dinarjev. Zelo sposobna perica zasluži v desetih urah 100 dinarjev. Najnižje delo je razbijanje kamenja na cestah. Pri tem lahko zasluži delavec največ 40 dinarjev na dan. Kako taki ljudje živijo? Ves denar zberejo skupaj, nato pa gre nekdo in »upfi« fiziol in riž za vse skupaj. Videl sem, kako je eden izmed teh nesrečnežev izrazil svoje občutke s tem, da je metal kletvice in kamenje v naš avtomobil. Do njega nisem čutil prav nič razen sočutja.

Največje izmed revnih so ribiči. V Barceloni, v mestu, ki je tako moderno in zaposleno kot Pittsburgh, vlada na ribjem trgu življenje, zaradi kakršnega bi Rembrandt ali Snyders vsa navdušena tekla po svoje barve. Toda ob južni obali vlada

neverjetna revščina. Luknjasti čolni odplovejo vsako jutro na morje, če se le ne obeta hujski veter, in se vračajo vsak večer. Slike barčice se ne upajo daleč na morje in plen je majhen, ali ga pa sploti ni. V slednjem primeru se morajo ribičevi otroci vleči na tla, da krči lakote ne bi bili tako hudi. Tako revno ne živijo niti berarči. Stoletja berarčenja so povzročila, da so španski berarči tako izurjeni, da bi se lahko od njih učil sam Autolycus. Med njimi vidis cele družine, mater s štirimi, petimi popabljenimi otroki, slepce, razzapance itd. Kdo bi se lahko uprl sočutju in ne bi dal vsaj malenkosti iz svojega žepa?

Američane zlasti prizadene način, kako katoliška cerkev preganja in zatira majhne protestantske kapelice in cerkve. Do kakšnih izpadov lahko pride, se najbolje vidi iz govora glavnega sevilskega nadškofa, ki je nedavno prekel ameriško pomoč in izjavil, da bi bilo špansko ljudstvo srečnejše, če bi sežigalo krivoverske protestantske ameriške dolarje.

Njegova visokost kardinal Spellman je poročal, ko se je vrnil iz Spanije, da je generalissimo Franco zelo, zelo priljubljen. To se z mojo sodbo ne ujema. Franca drži na prestolu samo armada in morda še bojazan pred d-ugo državljansko vojno.

O španskih železnikih kroži zanimiva smešnica. Praviyo, da se je nek Anglež peljal v Madrid. Sredi nekega pobočja se je vlak nenadoma ustavil in Anglež je povprašal dobrodušnega sopotnika, kaj se je zgodilo. »Krava je sredi tira«, je odgovoril dobrodušnež. Po daljšem prerakanju je vlak odpeljal dalje ter se je čez 15 minut ponovno ustavil. »Kaj pa je sedaj? Druga krava?« je vprašal Anglež zlovolljovno. »Ne. Prva.«

Ne govorim o lepoti Spanije. Visoke pečine ob njenih obalah so veličastnejše od francoske južne obale. Gorovja, ki so razsejana po vsej deželi, so grozeča, lepa in nemirna. Vsak samostan, vsak hribeček, na katerem je trdnjava, predstavlja živo zgodovino. Nikjer v Evropi ni zgodovina tako priučljiva kot v Toledu. Nobena galerija na svetu ni tako veličastna, kot je galerija Prado. In vendar Spanija ni srečna dežela.

Ameriški novinar, ki je sicer, kot se vidi, dober opazovalec,

Sestanek bodoče Eisenhowerjeve vlade

New York, 12. jan. General Eisenhower je imel danes konferenco z vodjo republikanske večine v senatu senatorjem Taftom. Pozneje se je pričela pod predsedstvom generala Eisenhowerja prva seja bodočih članov nove republikanske vlade. Seji so prisostvovali tudi novi predsednik ZDA Nixon, bodoči državni podtajniki, šefi vladnih uradov, kakor tudi novi funkcionarji Bele hiše.

Profesor harwardske univerze Conant je sporočil, da bo prevzel položaj novega veleposelnika ZDA v Zahodni Nemčiji. — V New York je prispel z letalom sin generala Eisenhowerja, major John Eisenhower, ki služi na bojišču v Koreji. Major Eisenhower je dobil 14-dnevni dopust, da bo lahko prisostvoval slovesnemu ustoličenju svojega očeta za predsednika ZDA.

Obnova genocidnih zločinov v sovjetski režiji

Berlin, 12. jan. V Vzhodni Nemčiji so posebne komisije varnostne službe v zadnjih dveh tednih zasliševale vse člane židovskih verskih občin, ki so v državi in upravni službi, v raznih podjetjih in ustanovah ter delajo v raznih organizacijah. Komisija se je zanimala predvsem za zveze, ki bi jih utegnili imeti zasliševanci v družbenem, verskem, gospodarskem in katerem koli drugem pogledu z ljudmi v Zahodni Nemčiji in v vseh drugih zahodnih državah. Zaradi tega so bile preiskave seveda zelo zamotane in dolge, izid pa je bil ta, da so večino osumljencev pometalizirali in iz najrazličnejših ustanov in organizacij. Mnogim Židom so odrekli tudi članstvo v

Sovjetske komisije v Vzhodni Nemčiji izključujejo žide, ki so se po srečnem naključju rešili uničenja pod nacizmom, tudi iz organizacije političnih preganjancev — Spomenica najuglednejših evropskih in ameriških pisateljev Združenim narodom

edini nepolitični organizaciji, ki je zdaj še v Vzhodni Nemčiji, v zvezi političnih preganjancev (VVN-Vereinigung der Verfolgten des Naziregimes).

Ta temeljita preiskava je prav gotovo začetek dobro organizirane protizidovske gonje v Vzhodni Nemčiji, ki je bila zasnovana po znanem praškem procesu. Preden se je ta preiskava začela, so že listi kominformovske enotne socialistične stranke mnogo pisali o nujno potrebnem boju proti sionističnim agentom in ameriškem imperializmu. Izvršilni odbor stranke je v zadnjem času obtožil tudi več nekdanjih vodilnih funkcionarjev zaradi sabotaje. Največ takih obtožb je bilo v uradnem glasilu »Täglicher Rundschau«. Med drugim je bil obtožen dosedanji minister za strojno industrijo Gerhard Ziller, ki je bil prej tudi član izvršilnega odbora socialistične stranke. Naprtli so mu odgovornost za vse neuspehe pri elektrifikaciji sovjetske cone. Z njim vred so bili obtoženi voditelji najvažnejših podjetij, ki so vsi židovskega rodu.

Nekdanji pomočnik predsednika vzhodnonemške republike Wilhelma Piecka, dr. Leo Zuckermann, ki je bil avtor osnutka ustave vzhodnonemške republike in ki je v svojo družino pobegnil v zahodni Berlin, ta strojno vodstvo obsoledi kot sionističnega vohuna. Je izjavil predstavnikom zahodno-berlinskih oblasti, da so tudi mnogi drugi funkcionarji v strahu, da jih bodo aretirali.

Skupina uglednih evropskih in ameriških pisateljev se je obrnila s posebno spomenico na OZN ter zahtevala, naj Združeni narodi prosto rešeno nevarnost, ki je nastala zaradi nedavnega procesa v Pragi za temeljne človečanske pravice ter za mednarodni mir in varnost. Spomenica naglašajo, da predstavljajo praški proces s svojim protizidovskim značajem obnovo genocidnih zločinov. Nadalje pravi spomenica:

Sodimo, da je dolžnost Združenih narodov, da v celoti pre-

iščejo okolnosti, ki so v zvezi s praškim procesom ter s procesi podobne vrste, da bi bilo zadoščeno določbam Ustavne listine OZN o mednarodnem miru in varnosti ter zagotoviti temeljnih človeških pravic. Sodimo tudi, da se vprašanje človeških pravic, ki ga je sprožil praški proces, nanaša tudi na splošno deklaracijo o človečanskih pravicah, ki jo je sprejela Generalna skupščina OZN že konca leta 1948.

Značaj in postopek na praškem procesu ter priznavanje nesmiselnih in neverjetnih zločinov nujno navajajo k sklepu, da so bila vsa priznanja obtožencev izsiljena. Dejstvo, da so na praškem procesu sprožili vprašanje židovstva ter sumničje, da skušata mednarodno židovstvo in nova Izraelska država povzročiti spore med državami, sta podobna hujskanju k plemenskemu genocidju, zaradi katerega je bilo več voditeljev nacizma v Nürnbergu obsojenih na smrt. Praško vlado in vse tiste, ki so jo naščuvali na ta proces, je svetovno javno mnenje, ki naj bi pozornost javnosti odvračal od zločinov režimov. Ker praški proces ni prvi in prav gotovo tudi ne zadnji, temveč je del splošnega sistema, lahko pričakujemo nadaljnje kršitve človečanskih pravic in nadaljnje ogroženje svetovnega miru, če Združeni narodi ne bodo naredili temeljite preiskave ter ugotovili, kakšne mednarodne korake je treba storiti za ohranitev miru in za svobodo vseh narodov.

Londonski »Daily Mail« je ugotovil, da je protizidovska gonja informbirojskih držav posledica »visoke sovjetske politike«, ki hoče s tem pridobiti arabske države in povzročiti nerede na Srednjem vzhodu. Casopis izraža mnenje, da je »protizidovstvo« neločljivi del sovjetske politike, ter navaja, da je vedno obstajalo v Rusiji in da imajo sodna obravnava v Pragi in deportiranje madžarskih in romunskih Židov v Sibirijo izrazito protizidovski značaj.

Gospodarski položaj v Zah. Nemčiji se zboljšuje

Pomisleki zaradi nameravane neposredne dolarske pomoči Zahodni Nemčiji

Bonn, 12. jan. (Tanjug). Vesti iz Washingtona, da Zahodna Nemčija ne bo dobila v bodočem proračunskem letu, ki se začne 1. julija, neposredne dolarske pomoči, so vzmirile bonnske politične in gospodarske kroge. V Bonnu se zmeraj računajo na ameriško pomoč v obliki naročil v nemških tovarnah, ki naj bi izravnavala dolarski primanjkljaj v nemški bilanci, vrhu tega pa tudi na precejšnjo pomoč za opremo in oborožitev nemških vojaških enot. Vladni krogi v Bonnu sodijo, da so ameriški strokovnjaki preveč optimistično ocenili položaj Zahodne Nemčije.

V Bonnu poudarjajo, da je zahodno-nemško gospodarstvo zares napredovalo, ni pa še zadovoljivo. Zahodna Nemčija se mora boriti s problemom beguncem, ki jih je bilo po letu

1945 približno 9 milijonov. Toda ti begunci so se že veidel nastanili in zaposlili, tako da je sedaj v Zahodni Nemčiji samo še milijon brezposelnih, medtem ko jih je bilo leta 1951 nad dva milijona. Krščansko-demokratsko gasilu »Deutschland Union-Dienst« poudarjajo, da potrebuje Zahodna Nemčija dolarsko pomoč, četudi v drugi obliki. Berlin je doslej dobil približno 100 milijonov dolarjev pomoči čez Zahodno Nemčijo. Ta pomoč bi se morala, kakor piše časopis, nadaljevati, saj Zahodna Nemčija ne more sama nositi izdatkov zaradi posebnega položaja Berlina. Socialdemokrati so poudarili, da so uspehi, ki jih je dosegla Zahodna Nemčija v zadnjem času, rezultati dela nemških delavcev in da gospodarski položaj Zahodne Nemčije ni tako rožnat, kot ga skuša vlada prikazati. Kot dokaz so navedli življenjsko raven, o kateri trdijo, da je nižja kot v Angliji in ZDA.

Francoska zunanja politika ostane nespremenjena

Pariz, 12. jan. Novi francoski ministrski predsednik Rene Mayer je dal za ameriško radijsko službo CBS izjavo o svoji zunanji politiki. Poudaril je, da bo francoska zunanja politika tudi pod novo vlado ostala nespremenjena. Vlada močno podpira skupna obrambna prizadevanja zahodnoevropskih držav. V pogodbi o Evropski obrambni skupnosti ne bo francoska vlada zahtevala nobenih večjih sprememb, ki bi prizadele enotnost Evrope ali Evropsko obrambno skupnost. Vlada pa vztraja, da mora biti obranjeno nacionalno edinstvo Francije, vključno Severno Afriko in Indokino. Danes je imel Mayer razgovore z veleposlanikom v Washingtonu Bonetom, veleposlanikom v Londonu Masgigliem in francoskim visokim komisarjem v Nemčiji Francois-Poncetom. Vsi trije so bili pozlicani na poročanje.

Španska menija

cija Atlantskega pakta se letos razpravlja o sprejemu Spanije (beri Francovega režima), ter vesti, da bodo ZDA podpre prošnje Spanije za sprejem v Organizacijo ZN, t. j. za sprejem v tisto organizacijo, ki je nastala v borbi proti Hitlerju in njegovim zaveznikom. Glasilo Francovega režima »España« v upravičenim zadovoljstvom ugotavlja, da se stališči Spanije in ZDA v vseh važnejših mednarodnih vprašanjih vedno bolj ujemata; višek nesramnega licemerstva pa predstavlja zaključni stavek, ki pravi: »Pozdravljamo ZDA, ki so med prvimi spoznale živlnost sovjetskega prijateljstva in tako prispeli na pozicije, ki jih zavzema Spanija že od 1936. leta dalje.« (1).

Vendar pa Francovo sodelovanje s Hitlerjem se ni povsem pozabljenno. »New York Post« je prav lepo zapisal, da imamo v Spaniji res zaveznike, imamo jih na tisoče — toda to so mali ljudje, ki ljubijo svobodo in sovražijo Franca. Mi jih srmo-timo, kakor sramo-timo tudi stvari svobode s tem, da ponujamo roko vrstniku Adolfa Hitlerja. Sprejem Spanije v Atlantski pakt, še bolj pa njen sprejem v OZN, bi bil udarec, ki bi lahko, zlasti na Organizacijo združenih narodov vplival pogubno. A. F.

Iz statističnih podatkov, objavljenih konec lanskega leta, pa je razvidno, da dohodki zaposlenih v Zahodni Nemčiji nenehno naraščajo. Tako je imelo leta 1949 70% zaposlenih mesečne dohodke nižje od 250 mark, 24,3% pa je imelo mesečne dohodke med 250 in 400 markami in 5,5% nad 400 mark. Leta 1952 je število oseb z dohodki pod 250 mark nazadovalo na 42%, medtem ko je število oseb z dohodki med 250 in 400 markami naraslo na 47%, število onih, ki so zaslužili nad 400 mark, pa se je povečalo na 11%. Umljivo je, da so se hkrati z meddami in plačami podražile tudi življenjske potrebitine, vendar je bilo to izravnavano z zvišanjem delavskih mezd. Naraščanje življenjskih stroškov je neugodno odražalo samo pri državnih uslužbcih, upokojenih in invalidskih upokojenih ter pri pomoči brezposelnim.

Iz tega, da je med brezposelnimi čedalje manj tistih, ki so v najvišji plačni kategoriji in da raste število tistih v srednji in višji kategoriji, se vidi, da se življenjska raven v Nemčiji izboljšuje.

Tov. Edvard Kardelj o vzrokih za spremembo ustavnega zakona

(Nadaljevanje s 1. strani)
 nitvah ustave. Tudi ta pot po mnenju zvezne vlade ni primeren, in sicer iz istih vzrokov, o katerih sem prej govoril. Spremembe v naši ustavi ureditve niso majhne in ne zajemajo samo zunanje oblike ureditve, pač pa grede v temelje. Te spremembe odražajo globoke družbene spremembe. Če bi hoteli s pomočjo dopolnitve in sprememb v besedilu ustave ustava

riti organsko celoto, tedaj bi se morali lotiti popolne spremembe nove ustave, to pa je prav tisto, čemur se je hotela zvezna vlada izogniti iz razlogov, o katerih sem govoril sedaj.
 Iz vseh teh razlogov je torej zvezna vlada prišla do prepričanja, da je najboljša rešitev v sedanjih pogojih — samostojni ustavni zakon, ki bistveno spreminja, dopolnjuje in odpravlja vrsto določb in celotna poglav-

ja sedanje ustave, ki pa je v celoti vendar ne razveljavlja. Hkrati pa dopušča, da se celotna ustava ureditev postopoma prilagodi načelom, ki se sedaj postavljajo.
 Tak je ustavni zakon, ki ga zvezna vlada sedaj predlaga Ljudski skupščini.

koncev, če priznavamo dejstvo, da je delavski razred nosilec socialističnega razvoja, tedaj moramo brez vsakega omahovanja računati, da bodo delovni kolektivi v tovarnah, ki so vse ljudsko premoženje, s svojimi demokratičnimi organi samoupravljanja in v okviru sistema, ki ga določa socialistična skupnost, z vsemi svojimi zavestnimi in spontanimi težnjami prav tako neogibno ustvarjali socializem, kot je v kapitalističnem sistemu vsak kapitalist neogibno ustvarjal kapitalizem.
 Skladno s tem postavlja ustavni zakon kot podlago družbene ureditve — družbeno samoupravljanje, t. j. pravico naših delovnih ljudi, da na vseh področjih družbenega življenja pri svojih samoupravnih organih vodijo podjetja, organizacije in ustanove splošnega družbenega pomena. Na drugi strani omejuje ustavni zakon državo na njene specifične naloge, t. j. predvsem na zaščito socialistične ureditve, obrambo neodvisnosti, skrb za spoštovanje zakonitosti, skrb za enotnost družbenega in gospodarskega sistema itd. Seveda omogoča ustavni zakon tudi državno intervencijo na vseh družbenih področjih, če gre za zaščito ureditve, za zatiranje akcije sovražnikov socializma, ali kadar je treba podpreti socialistično preobrazbo na zaostalih družbenih sektorjih.

ljude mogli zares vsestransko in svobodno razvijati svojo socialistično pobudo;
 3. da se prepriči spreminjanje državnega upravnega aparata v nekako samostojno centralizirano nad družbo vladajočo silo.
 Ustavni zakon zato sprejema načelo, da so izvršilne funkcije predvsem na ljudskih odborih in na raznih družbenih samoupravnih organih, republikanskim in zveznim organom oblasti pa ostanejo samo tiste izvršilne funkcije, ki so lahko po naravi stvari samo zvezne ali republiške funkcije, določene pa so z ustavo ali z zakoni, ki temeljijo na ustavi.

stema ne zagotavlja s pomočjo samostojnih funkcij nekakega centraliziranega upravnega sistema, pač pa:
 1. Z enotnostjo oblasti delovnih ljudi, ki prihaja do izražanja v Ljudski skupščini in izvršnih svetih, in ljudskih odborih in v medsebojni povezanosti teh organov;
 2. z načelom, da delujejo vsi državni in družbeni organi sicer samostojno, vendar pa izključno na podlagi ustave, zakonov in drugih aktov zvezne Ljudske skupščine in skupščine republik. Osnovni instrument enotnosti našega sistema torej ni več enotni državni upravni mehanizem, pač pa zakon ali drugi sklepi Ljudske skupščine, pri čemer imajo splošno politično, direktivno in nadzorno vlogo za izvajanje teh predpisov najvišji organi ljudskih skupščin, t. j. izvršni sveti. Glede na to spremembo bodo imele naše Ljudske skupščine v novem ustavnem sistemu neprimerno večjo vlogo v dnevni praksi kot so jo imele do sedaj. V okviru tega sistema delajo samostojno tudi organi državne uprave brez poprejšnje birokratične cenzure višjega organa.

nih pogojev za normalni potek tega procesa.
 Če torej govorimo o enotni socialistični jugoslovanski skupnosti, s tem nismo postali priča zmedeni teorij o združitvi jugoslovanskih narodov v en jugoslovanski narod v starem smislu te besede. Če bi se ukvarjali s takimi načrti, bi pokazali zelo malo smisla za zgodovinska dejstva in za objektivne družbene zakone. Stara in zloglasna teorija tako imenovanega integralnega jugoslovanstva je bila in bo ostala v prihodnje toliko reakcionarna, kolikor neizvedljiva. Naša jugoslovanska socialistična skupnost pa ne nastaja na podlagi nekakih nacionalističnih teorij in nima za podlago kakršne koli teorije o spajanju jezika ali nacionalne kulture. Temelji na skupnem družbenem interesu vseh delovnih ljudi ne glede na njihovo nacionalno pripadnost in zato je trdnjeja kot vsaka druga množična skupnost. Vsa družbena proizvodna sredstva so vse ljudsko premoženje, se pravi, praktično vneto, lastnina vseh delovnih ljudi in naše države. Njihovo maksimalno izkoriščanje in izboljšanje je skupni interes vsakega posameznega delovnega človeka, za katerega je ta kolektivna lastnina hkrati tudi njegova osebna lastnina. To je ta novi činitelj, ki ustvarja socialistično skupnost novega tipa, v kateri postajata jezik in nacionalna kultura postranski činitelji, ki nikogar ne bo ovirali, da bi se čutil isto z drugimi delovnimi ljudmi, pa naj govorijo kateri koli jezik. To je torej tisti činitelj, ki napravlja skupnost jugoslovanskih narodov za skupnost jugoslovanskih delovnih ljudi in ki omogoča, da se vsak naš delovni človek lahko s ponosom imenuje Jugoslovčan, pripadnik jugoslovanske socialistične skupnosti, ne da bi se s tem odrekli niti svoji nacionalni pripadnosti niti ljubezni do svojega nacionalnega jezika in kulture.

Družbeno ekonomska in politična načela ustavnega zakona

Ustavni zakon je zgrajen predvsem na naslednjih temeljih:

1. Socializem

Jasno je predvsem, da štiti ustavni zakon politični sistem oblasti delovnega ljudstva z delavskim razredom na čelu, kakor tudi njegove napore za zgraditev socialističnih družbenih odnosov. Socialistični značaj prihaja v ustavnem zakonu močneje do izražaja kot v dosedanjih ustavi in to je tudi razumljivo glede na dejstvo, da je danes socialistični sektor v proizvodnji nesporno prevladujoč v času sprejetja ustave iz leta 1946 pa je bil sepa na začetku svojega razvoja.
 V tem smislu štiti ustavni zakon predvsem družbeno lastnino do osnovnih proizvodnih sredstev, t. j. v načelu vseh proizvodnih sredstev, razen tistih, ki služijo kot podlaga za individualno delo v kmetijstvu in obrti, se pravi, ki so praviloma osebna last proizvajalca samega.
 Tu prinaša ustavni zakon tudi neko novost. Določa namreč, da dobi delovni kolektiv v vsakem podjetju, brz ko je ustanovljeno in ne glede na to, kao ga je ustanovil, avtomatično enake pravice in obveznosti, ki jih sicer zakon določa za podjetja družbenega značaja. Na ta način so postavljeni vsi delovni ljudje v pravno enak položaj v proizvodnji in noben državni niti družbeni organ, pa če tudi je ustanovljen podjetje, ne more podjetja niti njegovega delovnega kolektiva obremenjevati z večjimi ali drugačnimi obveznostmi od tistih, ki jih določajo ustava in zakon za vsa družbena podjetja. Ta določba je važna predvsem zato, ker je s tem postavljen jez za vsak pojav državno-kapitalističnih tendenc v praktičnem ravnanju nekaterih naših organov oblasti ali uprave, ki se še vedno nagibajo k temu, da gledajo na to ali drugo podjetje kot na svoje, ki mu po mili volji lahko nalagajo materialne obveznosti. Ta določba je potrebna tudi zato, da bi preprečili kakršne koli privilegije ustanoviteljev, čeprav so to socialistična podjetja, na račun pravic drugih delovnih kolektivov.
 V načelu priznava torej ustavni zakon samo: prvič sektor družbene proizvodnje na podlagi družbene lastnine nad proizvodnimi sredstvi, t. j. socialistični sektor, in drugič, sektor individualne obrtne in kmetijske proizvodnje na podlagi individualnega delovnega orodja, t. j. sektor osebne lastnine proizvajalca do proizvodnih sredstev. Ta sektor v pogojih socialistične države ne vodi neogibno h kapitalizmu. Nasprotno, njegova postopna socialistična preobrazba, brez administrativnih ukrepov in brez nacionalizacij, pač pa z gospodarsko pomočjo socialističnega sektorja, je popolnoma mogoča. Med enim in drugim sektorjem so seveda neogibne tudi prehodne oblike, katerih položaj morajo reševati posamezni zakoni na podlagi določb ustavnega zakona.

stavniška telesa niso važna predvsem zato, ker bodo v njih prišli do izražaja ekonomski interesi gospodarskih organizacij in njihovih delovnih kolektivov, pač pa zato, ker se v njih predstavnik delavskega razreda ne pojavljajo po ključu številčnega odnosa prebivalstva, pač pa po stvarni družbeni vlogi delavskega razreda.
 Nekateri ljudje nas grajojo zaradi te ustanove. Govore, da zbori proizvajalcev niso demokratična ustanova, ker ne zajemajo vsega prebivalstva, oziroma ker je z njo del prebivalstva bledje »podvržen diskriminaciji«. Toda ti ljudje preavem ne vidijo, da zbori proizvajalcev kot demokratični organizmi naših delovnih ljudi odpravljajo in nadomeščajo pravzaprav sistem administrativnega vodenja po državnem upravnem aparatu, ki je do sedaj — v njihovem imenu vodil posle družbene proizvodnje in gospodarstva sploh. Vsakdo ve, da je stari sistem ne samo očalec manj demokratičen od tega, ki ga uvaja ustavni zakon in da je tudi stalni vir birokratičnih tendenc in odvzemanja pravic delovnih ljudi. Zbori proizvajalcev so torej pomemben korak naprej že samo s stališča formalne demokracije. Drugo, kar ti ljudje pozabljajo pa je dejstvo, da je mogoče govoriti o diskriminaciji prav v obranjenem primeru, t. j. v sistemu, ki dovoljuje, da imajo delovni ljudje, ki največ prispevajo k zbiranju narodnega dohodka in ki so poleg tega s svojim družbenim položajem neogibno najbolj naprepa družbena sila, najmanj vpliva pri delitvi in uporabi narodnega dohodka in vodenju ekonomske politike sploh. Seveda bi bilo nepravilno in nedemokratično ter nesocialistično, če bi samo delovni ljudje in te vprasanje, da imajo delovni ljudje, ki največ prispevajo k zbiranju narodnega dohodka in ki so poleg tega s svojim družbenim položajem neogibno najbolj naprepa družbena sila, najmanj vpliva pri delitvi in uporabi narodnega dohodka in vodenju ekonomske politike sploh. Seveda bi bilo nepravilno in nedemokratično ter nesocialistično, če bi samo delovni ljudje in te vprasanje, da imajo delovni ljudje, ki največ prispevajo k zbiranju narodnega dohodka in ki so poleg tega s svojim družbenim položajem neogibno najbolj naprepa družbena sila, najmanj vpliva pri delitvi in uporabi narodnega dohodka in vodenju ekonomske politike sploh.

področju gospodarstva in družbenega življenja sploh, s tem pa so tudi bistveno izpodrežane korenine birokratičnim tendencam. Dalje z zbori proizvajalcev dobivamo neposredna in močna predstavništva delovnih kmetov v vseh predstavniških organih oblasti, in sicer na način, ki bo utrdil zvezo delavcev in kmetov, olajšal pomoč socialistične industrije pri socialistični preobrazbi kmetijskva in ohromil reakcionarne težnje, ki se vzikajo iz drobne individualne proizvodnje. Zbori proizvajalcev bodo lahko tudi v imenu skupnosti proizvajalcev organizirali uspešno politično in

ekonomsko nadzorstvo nad poslovanjem in delom posameznih delovnih kolektivov in nad izpolnjevanjem njihovih obveznosti do skupnosti. S tem bodo zbori proizvajalcev postali izredno važno orodje za koordinacijo na področju gospodarstva, seveda v tisti meri, kolikor bo taka koordinacija zares potrebna za skupno družbeno korist. Očitvidno je torej, da zbori proizvajalcev zaradi vseh teh svojstev bistveno razširjajo sistem socialistične demokracije in pospešujejo njegov nadaljnji razvoj.

Zasedanja Ljudske skupščine

4. Enake osebne pravice

Da bi mogle ustanove družbenega samoupravljanja zares odigrati vlogo motorja socialistične pobude, zagotavlja ustavni zakon enake osebne pravice za vse državljane. Te pravice niso samo politične, so tudi materialne. Ne štiti samo enakosti državljanov pred zakoni, pač pa štiti tudi njegovo življenje in njegov družbeni standard. Vsak državljan ima poleg splošnih političnih pravic, pravico do dela in pravico do družbeno zagotovljenega materialnega minimuma. Za sedaj je to zagotovljeni minimum še relativno nizek, dvigal pa se bo z vsakim novim uspehom v razvoju naše socialistične proizvodnje. Položaj delovnega človeka se še bolj krepi z njegove pravice do enakopravne udeležbe pri upravljanju podjetja, v katerem dela ali pri upravljanju prosvetnih, zdravstvenih, socialnih in drugih družbenih ustanov, pri katerih je kot državljan zainteresiran in končno, celo če ni izvoljen v organe ljudske oblasti, ima pravico sodelovati pri delu teh organov ali imeti pogled v to delo po zboru volivcev, svetu državljanov, raznih odborih, komisijah itd., da ne govorimo o Ljudski fronti, v kateri lahko delovni ljudje v najširšem okviru pretresajo vprašanja, ki so v skupnem interesu. Organizacijska in stvarna podlaga naše demokracije postaja s tem neprimerno širša kot v kateri koli buržoazno-demokratični državi.
 Stopnji našega razvoja seveda ustreza, da določa ustavni zakon tudi omejitve političnih pravic, kolikor bi jih kdo izkoristil za nasilno strmolavljenje demokracije ureditve. Te omejitve so nujna zaščita pridobitev naše revolucije in socializma ter bodo neogibne tako dolgo, dokler bodo pomisleki akcije protisocialističnih elementov za strmolavljenje socialističnega sistema in restavracijo bodisi državno kapitalističnega sistema stalinskega tipa, bodisi zasebno-kapitalističnega sistema starojugoslovanskega tipa, realno nevarnost za obstoj in nadaljnji razvoj demokratičnih in družbenih pridobitev naše revolucije, t. j. socializma.

3. Družbeno samoupravljanje

Za razvoj socialističnih in družbenih odnosov seveda ni vseeno, če so proizvodna sredstva v rokah državnega upravnega aparata, ali pa so pod upravo družbenih samoupravnih organov kot kolektivnih demokratičnih predstavnikov delovnega ljudstva, proizvajalcev samih. Seveda je bilo v prvem obdobju naše revolucije, ko je država nacionalizirala zasebna kapitalistična podjetja, neogibno, da se vse ljudsko premoženje najprej pojavi v obliki državne lastnine pod neposredno upravo državnega aparata. To je bilo potrebno tako zaradi nerazvite socialistične zavesti delovnih ljudi, kakor tudi zato, ker sam proces podružbljanja ni bil izveden z naglim preobratom na vsej črti, pač pa polagoma.
 Zgodovinska naloga revolucionarne avantgarde delavskega razreda in zavestnih socialističnih sil sploh pa ni samo v tem, da vodijo borbo za podružbljanje proizvodnih sredstev, pač pa tudi v tem, da zagotovijo prehod od državnega upravljanja proizvodnih sredstev k družbenim oblikam tega upravljanja, se pravi k demokratičnemu samoupravljanju proizvajalcev v okviru njihovih pravic in obveznosti, ki jih določa družbena skupnost. Socialistične družbene sile, t. j. delavski razred in druge delovne množice morajo biti sposobne, da same nosijo naprej socialistični napredek, ali pa bodo postale suženj birokratičnega državnega aparata, ki se pojavlja kot njihov pooblaščenec. Brz ko se ta pooblaščenec osamosvoji pri upravljanju proizvodnih sredstev, preneha biti pooblaščenec delovnih množic in postane gospodar nad njimi. Če Stalin in njegovi kominfantični ideološki prirepi trdijo, da pomeni demokratično upravljanje socialističnih podjetij po delavskem razredu, t. j. po samih delovnih kolektivih, nevarnost za socializem in da nasprotno socializem lahko zagotovi samo centraliziran, močan državni birokratični aparat — se pravzaprav ne odrečuje samo marksizmu, pač pa socializmu sploh. S tem so postali pravzaprav ideološki pridigarji državnega kapitalizma. Kočec

ekonomsko nadzorstvo nad poslovanjem in delom posameznih delovnih kolektivov in nad izpolnjevanjem njihovih obveznosti do skupnosti. S tem bodo zbori proizvajalcev postali izredno važno orodje za koordinacijo na področju gospodarstva, seveda v tisti meri, kolikor bo taka koordinacija zares potrebna za skupno družbeno korist. Očitvidno je torej, da zbori proizvajalcev zaradi vseh teh svojstev bistveno razširjajo sistem socialistične demokracije in pospešujejo njegov nadaljnji razvoj.

6. Enotni družbeni in politični sistem

Hkrati je treba poudariti, da ustavni zakon v nobenem primeru ne dopušča, da bi prišlo do slabitve enotnosti oblasti delovnega ljudstva ali enotnosti družbenega in političnega sistema. Nasprotno: stopajoč na pot zelo pogumne decentralizacije izvršilnih funkcij, je pridržal hkrati za federacijo in za republiko vse tiste neogibne funkcije in instrumente, ki so potrebni, da se ohrani enotnost sistema in da bi bili vsi državljani in vsi državni organi postavljeni v iste pogoje, z istimi pravicami in istimi obveznostmi do skupnosti. Na ta način je popolnoma zagotovljena tista neogibna družbena centralizacija, brez katere sodobna družba, zlasti pa socialistična, ne more zagotoviti ugodnih pogojev za cilj hitrejši razvoj proizvodnih sil. Se več, nikakor ne smemo pozabiti, da je decentralizacija izvršilnih funkcij mogoča, pozitivna in napredna samo s pogojem, da je hkrati zagotovljena tudi enotnost družbenega in političnega sistema.
 Ustavni zakon pa enotnosti si-

stava je razumljivo samo na sebi, da ostane odgovornost vsakega organa ljudske oblasti ali katere koli samoupravne družbene enote do družbene skupnosti v novem sistemu v polni meri v veljavi. Ta odgovornost sicer ne prihaja do izražaja po centraliziranem upravnem aparatu, izražaja pa se v obveznem spoštovanju zakonov, uredb, gospodarskih planov in raznih drugih pravnih predpisov in aktov, ki jih bodo izdajali republiški in zvezni predstavniški organi in cigar izvršitev bodo nadzirali bodisi neposredno, bodisi po svojem upravnem aparatu.
 V zvezi s problemom odgovornosti do družbene skupnosti prinaša ustavni zakon še eno novost: poleg zakonov in drugih obveznih odlokov uvaja ustavni zakon kot orodje zvezne skupščine in republiških ljudskih skupščin tudi — priporočila. Priporočila Ljudske skupščine ali posameznih njenih odborov ni obvezni akt, imel pa bo vendar veliko moralno in politično moč. Ta priporočila bodo zlasti učinkovito orodje na tistih področjih, ki spadajo formalno izključno v pristojnost tega ali onega družbenega ali lokalnega državnega organa, če bo konkretno ravnanje teh organov prišlo v spor z javnim mnenjem ter postalo na ta način vprašanje splošnega interesa. Toda tudi neodvisno o takih primerov bo naš družbi vsekakor potrebno, da posameznih notranjih odnosov ne urejuje samo z zakonskimi predpisi, pač pa tudi z določenimi formalno neobveznimi normami, ki pa bodo vendar v večji ali manjši meri moralno in politično zavezovale. Take družbene norme bodo lahko polagoma nadomestile mnoge zakonske ali upravne predpise in ukrepe celo na tistih področjih, kjer se nam danes zde nenadomestljivi.
 Nedvomno je, da tak sistem decentralizacije izvršilnih funkcij najbolj ustreza potrebam po svobodnem delovanju socialističnih družbenih sil.

7. Enakopravnost narodov

Seveda je popolna enakopravnost narodov Jugoslavije zagotovljena tudi v novem ustavnem zakonu. Ta enakopravnost ni samo formalno demokratična, t. j. ne izražaja se samo v tem, da imamo ljudske republike in v njihovem samostojnem nacionalnem in kulturnem razvoju, pač pa je družbeno-ekonomsko temeljena in zagotovljena. Diskriminacija je nemogoča že po samih osnovah social. sistema, ekonomska pomoč zaostali republikam in pospeševanje njihovega napredka pa sta neposredni ekonomski interes vseh delovnih ljudi države, kajti vsak napredek v katerem koli delu države predstavlja hkrati ekonomski interes za vsakega posameznega delovnega človeka vse države.
 Poleg tega je federacija enakopravnosti republik pri nas neogibna ne le zaradi nacionalne sestave naše države, pač pa iz njihovega družbenega sistema kot takšnega, iz našega pojmovanja narodne suverenosti in družbenega samoupravljanja. Naša država bi bila »federacija« v tem novem smislu, se pravi kot sistem, temelječ na družbenem samoupravljanju, tudi, če ne bi bila mnogonacionalna.
 Navzlic temu prinaša ustavni zakon določbe za formalno zagotovitev te enakopravnosti. V več členih jasno razmejuje pravice federacije do republik, poleg tega pa uvaja v sestav zvezne skupščine tudi Svet narodov, v katerem pridejo do izražaja posebne pravice poslanec ljudskih republik v vseh primerih, kadar gre za spremembo Ustave, odnos med federacijo in republikami ali delitve narodnega dohodka v zveznem družbenem planu. Te določbe so po mojem mnenju v glavnem formalnega pomena. Glede na to, da imamo v našem sistemu toliko drugih instrumentov za vskitiditev vzajemnih družbenih interesov, da mehanizem Sveta narodov kot ga zamislja ustavni zakon, verjetno sploh ne bo prilel do izražaja. Vendar pa je v zvezi temu potreben, predvsem kot skrajna pravna posledenca našega sistema nacionalne enakopravnosti, drugič pa kot ponovna deklaracija, da je nova Jugoslavija zvesta političnemu načelu o enakopravnosti vseh narodov.

9. Demokratizem

Za končno zagotovitev socialističnega razvoja ni vseeno, kako oblike dobi glas delovnega ljudstva. Videli smo, da je mnoge funkcije oblasti delovnega ljudstva neko dobo lahko uspešno opravljali tudi revolucionarni državni sistem po svojem upravnem aparatu, ki je delal v duhu socialistične ideologije. Videli smo pa prav tako, da lahko tak sistem le nekaj časa, to je neposredno po revoluciji, uspešno opravlja svojo vlogo, da pa lahko sčasom tudi sam postane vir protisocialističnih stremiljev. Razvijanje samoupravljanja delovnega ljudstva je edino uspešno sredstvo za pobijanje takih stremiljev. Zato je socialistična demokracija potrebna tako kot oblika, kakor kot metoda dela na vseh področjih družbenega življenja. V tem smislu je v novem ustavnem zakonu uporabljen demokratizem, to je načelo demokratičnega reševanja kot osnovno in kot vodilno načelo, uporabljeno v vseh področjih našega državnega in družbenega življenja. Državljeni volijo svoje predstavnike in so lahko izvoljeni v vse organe oblasti in organe družbenega samoupravljanja. Sklepi se sprejemajo z večino glasov v okviru pravic, ki jih imajo posamezni organi in ni nikakršne predhodne birokratske cenzure. Ta metoda sama po sebi ni nič novega, sicer takega, s čimer bi se mogli mi hvaliti. Vendar pa so tu oblike, s katerimi se upravičeno lahko ponosamo pred svetom in pred zgodovino, oblike, v katerih opravljamo danes mi pionirsko delo.
 1. Samoupravljanje delovnega ljudstva na sploh in demokratične oblike in metode posebej, se ne uveljavljajo samo v političnem področju v ožjem smislu te besede, to je samo na področju državnega sistema, kot je to primer v buržoazno-demokratskih državah, marveč tudi na področju proizvodnje in razdelitve, na področju upravljanja gospodarstva, kakor tudi na drugih področjih družbenega upravljanja.
 2. Mreža osnovnih samoupravnih organov, začenši od zborov volivcev, ljudskih odborov in njihovih svetov, pa vse do delavskih svetov in podjetij in ustanovah za socialno zavarovanje v okraju, je tako razpredena, da lahko sleherni državljan vsakodnevno izraža svoje poglede, da ima tako neposreden vpliv na oblikovanje javnega mnenja.
 3. V višje državne in družbene organe volijo državljani svoje predstavnike neposredno, in to ne zato, ker pripadajo tej ali oni stranki, marveč zato, ker vedo, kakšno pojmovanje in kakšne cilje zastopajo in ali služijo njihovo osebno zaupanje.
 Prav to pa je pot od demokracije strank k demokraciji svobodnih

(Nadaljevanje na 5. strani)

Iz razprave

o 10-letnem kmetijskem načrtu v naši republici

Kmetijstvo Gornjesavske doline

Pred dnevi smo objavili v našem listu desetletni načrt razvoja slovenskega kmetijstva...

ki vplivajo na razvoj kmetijstva v tej dolini, vidimo, da čaka naše kmetovalce lepa bodočnost.

Gorenjskem in v ostalih krajih naše republike ter države. Izkušnje nam namreč kažejo, da nekatere vrste krompirja dajejo več desetletij obilen pridelek.

Gornjo Savsko dolino opazuje naš list vedno kot kraj, v katerih ima turizem veliko bodočnost.

Pri iskanju pogojev za razvoj kmetijstva v tej dolini smo se odločili, da zboljšamo našim pridelkom predvsem kakovost.

Razen tega bomo morali pričeti pospeševati živinorejo, ki ima v teh krajih izredno lepe pogoje za razvoj.

O davku pri izplačilu računov zasebnikom

V zvezi s Uradnim listom št. 60/52 je izšla odredba o pobiranju prometnega davka pri izplačilu računov zasebnikom.

Je označen, pa smejo izplačati v gotovini ali v virmanom le znesek, zmanjšan za predpisani davek.

Mi, kmetovalci, imamo med drugim tudi vse pogoje, da razvijemo še eno panogo kmetijstva, ki je pravzaprav novotarija.

Priprave za prehod na ekonomsko leto

Po poročilih iz zveznega Gospodarskega sveta proučujemo tam in pripravljajo prehod s koledarske na ekonomsko plansko leto.

(sistema investicij, akumulacije, prometa osnovnih sredstev, amortizacije osnovnih sredstev in pod.) in ki bodo spremenili gospodarski sistem in sistem planiranja.

Našim rudnikom ne bo več treba uvažati važnih strojev. Strojna tovarna »Miha Marinko« v Trbovljah je pričela izdelovati že mnogo novih industrijskih izdelkov.

Vibratorska sita — izdelek strojne tovarne »Miha Marinko«

Spremembe v plačevanju prispevka za socialno zavarovanje

Z najnovejšo odločbo zvezne vlade o plačevanju prispevka za socialno zavarovanje in o uporabi sredstev iz fondov socialnega zavarovanja (objavljeno v Uradnem listu FLRJ št. 67/52).

- katerega se bodo krili naslednji izdatki socialnega zavarovanja, ki so v glavnem kratkoročnega značaja: a) za zdravstveno varstvo zavarovancev; b) za bolniško oskrbnino; c) za porodniško oskrbnino; d) za polovico oskrbnine začasno nezaposlenih oseb; e) za invalidnine in invalidske pokojnine od tretjega leta dalje; f) za dodatke za otroke; g) za zdravstveno varstvo uživalec trajnih pokojnin in invalidnin; h) za polovico materialne oskrbnine in potnih stroškov nezaposlenih oseb.

Odgovori na vprašanja

Vdovska pokojnina. — Ko bo vaš najmlajši otrok star 7 let, vam ostane ohranjena še dve leti do 45. leta starosti.

Večje plačilo. — Po sedaj veljavih predpisih boste izgubili zasebno pravico do pokojnine, ko bo vaš najmlajši otrok dopolnil 7 let starosti.

Pomislite, dve leti je trajalo, da je zopet reklo — ping! in od 1. januarja 1949 je bil pri podjetju Elektro Ljubljana.

Ta Elektro Ljubljana ali bolje rečeno ti dve Elektro Ljubljanci pa se zdita sami sebi premajhni in hočeta igrati partijo ping-ponga naprej.

Ping-pong žogica elektrogospodarstva

Ne zameri mi, dragi urednik, da se obračam danes s svojim prispevkom na čepav sicer dopisujem v »Pavliho«.

novi oblike elektrogospodarstva. Iz ene direktije jih je nastalo nič koliko. Bile so to majhne direktije, večje direktije, skratka vseh vrst direktij: okrožne, bazenske, centralna, glavna in generalna.

Dovolite mi vmes pojasnilo o Elektro Ljubljani. To podjetje, čudovitega imena, je tako kot Ljubljana, ki ponikne, pa se zopet drugje prikaže na dan.

Previsoko rezižo imate,« so odgovorili. »To je res,« smo pritrtili. Naš delavski svet je premozel rezižo od a do z. In kaj smo ugovarjali, naša reziža je nižja kot v marsikaterem sorodnem podjetju.

Previsoka postavka je tudi v uslužbenških plačah. Kdo pa nam je vrnil iz 31 delavci 6 uslužbencev? Vseh šest Elektro Ljubljana. Nekaj pa je direktiv. Sedaj pa vprijeti: »Preveč imate uslužbencev! Tudi to je ponovno premeval DS. In sklep? Na cesto jih ne bomo metali. Dvignili bomo produkcijo, dvignili bomo število delavcev, da ne bo nesorazmerja med številom teh in onih.

O obtoku našega denarja

Realna vrednost dinarja je ostala lani sicer trdna, vendar bodo potrebni še resni napori, da obvarujemo ustaljenost našega gospodarstva

Po evidenci Narodne banke FLRJ je znašal konec lanskega leta obtok denarja 49 milijard 935 milijonov din. Če primerjamo ta obtok s stanjem na začetku leta, (vključno bone, ki so takrat še bili v prometu), vidimo, da se je obtok denarja povečal za eno milijardo 870 milijonov din.

povečal za eno milijardo 870 milijonov din. Pri tem pa je treba upoštevati, da so prešli delavci in nameščenci že konec decembra zaslužke, ki bi jih sicer praviloma morali prejeti šele januarja.

v decembru povečal za okrog 1 milijardi din. Če ta znesek odštejemo od zgoraj navedenega porasta, ugotovimo, da je bilo ob koncu lanskega leta v obtoku za okrog 300 milijonov manj denarja kakor januarja.

Nekoliko drugačne rezultate dobimo, če primerjamo obtok denarja ob koncu leta 1951. Tu ugotovimo povečanje za 2 milj. jardi 175 milijonov din ali za 4,55 %.

Analize našega denarnega obtoka (in obtoka bonov) v preteklem letu, oziroma predvsem v drugi polovici leta pokažejo, da so nanj vplivali predvsem povečani dohodki prebivalstva. Prehod na novi sistem plačevanja uslužbencev državne uprave in prevedba upokojencev na nove pokojnine sta povzročila, da so se povečali denarni dohodki precejšnjega dela prebivalstva.

Seveda je imela slabe vplive na naše gospodarstvo tudi suša. Do kakšnih težjih negativnih pojavov sicer ni prišlo. To nam potrjujejo splošna tendenca v obtoku denarja, pa tudi življenjski stroški in splošni nivo cen. Zaradi suše so se podražili v glavnem samo kmetijski pridelki in tako ugotovimo lahko porast gotovine predvsem pri kmetijskih proizvajalcih.

Strojna tovarna »Miha Marinko« je še v izgradnji in 1954 v celoti dograjena. To strojno podjetje ima težko nalogo in veliko poslanstvo v naši industriji, saj je mnogo velikih objektov naših kapitalnih gradenj vezano na izdelke in pomoč tovarne v Trbovljah.

Ne oziraje se na vse to, je popolnoma jasno, da mora biti naša skrb za ravnovesje med kupnimi in plačnimi skladi tudi še vnaprej na prvem mestu. Nikakor se ne smemo vdajati misli, da smo že premagali vse težave, ki jih je povzročila suša in s tem v zvezi možne inflacijske tendence.

Za nadaljno graditev tovarne je odobren investicijski kredit 225 milijonov dinarjev, vendar bo treba za dokončanje vseh del še 100 milijonov dinarjev, ker so proizvođači tovarne »Miha Marinko« velike ekonomske važnosti za rentabilnost naših rudnikov in v zvezi s tem za pocienitev premoga, bo res treba pohiteti, da bo tovarna čimprej dograjena.

Gospodarske vesti

Znižanje cen domačemu rotopapirju. Roto papir proizvajajo pri nas edino tovarna Vevče pri Ljubljani. Od leta 1946 do konca l. 1952 ni njena proizvodnja nikdar presegla 1000 ton, navadno pa se je sukala med 300 in 400 tonami. Ta tovarna proizvaja druge vrste papirja. Roto papir pa moramo uvažati. Letni uvoz se je doslej gibal okoli 12.000 ton in tolika je bila tudi potrošnja. Letos se bo potrošnja povečala za okrog 2000 ton, ker mnogi listi sedaj izhajajo dneвно in v večjem obsegu. Tovarna Vevče bo proizvedla letos okrog 5000 ton rotopapirja tako, da bo vžestvi povečano potrošnje uvoz zmanjšal na 9000 ton. Cena uvoženega rotopapirja je bila precej nižja od cene vevškega papirja (ta cena je bila posebno visoka zaradi visoke akumulacije v sami tovarni; kakor tudi zaradi visokih cen surovin, kar je za ostale vrste papirja sicer ustrezalo). Cena domačega rotopapirja bo do sedaj okrog 60 din za kg, kar ustreza ceni papirja iz uvoza. Da bi tovarna v Vevčah lahko vskladila svojo ceno z inozemsko (na osnovi katere so časopisna podjetja tudi napravila svoje predračune) ji je odobren ustrezen regres.

Naši ribiški strokovnjaki objavljene v Sirijo. Jugoslovanski inštitut za ribištvo se pogaja z organizacijo FAO, da bi dala naša država ribarske strokovnjake za republiko Sirijo. Zavedo se je, če začel pripravljati za to ekspedicijski, ker računata, da bodo pogajanja ugodna za končanje. Državno ribiško podjetje »Jadrane« je izročilo zavodu ribiško ladjo »Napredak«, ki je lani ribarila v tuniških vodah. Gospodarski svet LR Hrvaške pa specialno ladjo Svet je odobril zavodu tudi 4 milijone dinarjev za opremo ekipe. Jugoslovanski strokovnjaki za ribištvo bi odpotovali v Sirijo marca letos in bi ostali v sirskih vodah eno leto.

Previsoka postavka je tudi v uslužbenških plačah. Kdo pa nam je vrnil iz 31 delavci 6 uslužbencev? Vseh šest Elektro Ljubljana. Nekaj pa je direktiv. Sedaj pa vprijeti: »Preveč imate uslužbencev! Tudi to je ponovno premeval DS. In sklep? Na cesto jih ne bomo metali. Dvignili bomo produkcijo, dvignili bomo število delavcev, da ne bo nesorazmerja med številom teh in onih.

Ali govori torej razlog o previsoki ceni za to, da nam številni delavnice vzamejo in se bodo našli ostali izdelki podražili? Ne, skupnost ne bo imela od tega koristi! Ali bo bolje, če vržemo mi pet ali šest uslužbencev na cesto, da bodo živeli brez dela na račun skupnosti? Prav gotovo tudi ne! In vendar, če jih prenesa naš kolektiv sedaj, ko nas je stošestdeset, jih pa res ne bo mogel, če nas razdelijo in nas bo ostalo le stotvajset.

Tretji razlog, ki smo ga omenili, je bil: volja našega kolektiva. Sklicali smo sestanke celotnega kolektiva in načeli vprašanje. Matični kolektiv je bil, kljub nekdanjemu odporu proti priključitvi števnega oddelka, za ostanem skupega. Stevčarji pa so prišli na dan z osebnimi interesi. »Mi smo se že odločili,« so povedali. »K Elektro Ljubljani gremo zato, ker bomo imeli 2 din na uro več kot pri vas.«

Sporazumeli smo se, da jim ne bomo delali težav, če bo to zadosten razlog, da se naš kolektiv razdvoji. Eden naših pa je pripomnil: »Ali ne bi vželi Litostroju izdelavo turbin, ker ima visoko rezižo, pa bi turbine delali pri Elektro Ljubljani, ker so namenjene samo elektrarnam?« Grda primera! Mi smo pustili našim stevčarjem tudi pravico do odcepitve. Treba bo dobiti odločbo gospodarskega sveta in spet bo reklo — ping! Ali pa bo morda zagrabil lopatek Luka, in česnil nekoga po buči, da bo votlo zadonelo — poong! KROM!

Iz razprave o 10-letnem kmetijskem načrtu v naši republici

Pred dnevi smo objavili v našem listu desetletni načrt razvoja slovenskega kmetijstva, ki je hkrati dobro napotilo za razvoj proizvodnje v vseh kmetijskih panogah. Nasi čitatelji so si prav gotovo natančno ogledali vse ukrepe, ki jih načrt predlaga. To je razvidno tudi iz pism, ki jih vsak dan dobiva naše uredništvo. Ker je bil dan načrt obremenjen tudi v javno razpravo, želimo, da bi o teh predlogih razpravljalo kar največ ljudi, ki se zanimajo za razvoj kmetijstva.

Gornjo Savsko dolino opisujejo naši listi vedno kot kraje, v katerih ima turizem veliko bodočnost. To brež dvoma tudi drži. Zato, da si nekoliko ogledamo okolico Kranjske gore in Planice, ki sta znani letovišči in zimskošportni središči. Da je napredek teh krajev možen tudi v kakšni drugi panogi gospodarstva, verjetno doslej še nihče ni mislil. Če pa bolj natančno preštudiramo razmere,

Kmetijstvo Gornjesavske doline

Gorenjskem in v ostalih krajih naše republike ter države. Izkušnje nam namreč kažejo, da nekateri vrste krompirja dajejo več desetletij obilen pridelek. Tako ima n. pr. Jakob Kopavnik iz Rateč-Planice 128, sorto krompirja, ki mu obilno rodi že 20 let in se ne kaže nobenih znakov degeneracije. To je vsekakor razveseljivo dejstvo, saj bomo prav na podlagi izkušenj teh skromnih kmetovalcev lahko razvili organizirano pridelovanje kakovostnega semenskega krompirja.

Razen tega bomo morali pričeti pospeševati živinorejo, ki ima v teh krajih izredno lepe pogoje za razvoj. Gojiti bo treba predvsem zdrave in kakovostne plemenske živali. Vsega tega ne bo težko doseči, kajti kmetje imajo v tej dolini precej krme, prostorne hleve in voljo do vzreje. Izboljšanje gornjih dveh panog kmetijstva bo našleto pri naših kmetovalcih prav gotovo na veliko odobravanje.

Mi, kmetovalci, imamo med drugim tudi vse pogoje, da razvijemo še eno panogo kmetijstva, ki je pravzaprav novotarija. To je vrtnarstvo. Kakor je prednost naše sotonje Goriske v tem, da nam zgodaj pomladi nudi na trgu razno vrtnino, tako ima tudi mlraža Gornja Savska dolina to prednost, da postrže na trgu našim delovnim ljudem z razno vrtnino v onih mesecih ko drugod vročina požene v cvet solato in ostalo zelenjavo.

To je samo bežen prikaz možnosti za razvoj kmetijstva v Zgornji Savski dolini. Koliko

O obtoku našega denarja

Realna vrednost dinarja je ostala lani sicer trdna, vendar bodo potrebni še resni napor, da obvarujemo ustaljenost našega gospodarstva

Po evidenci Narodne banke FLRJ je znašal konec lanskega leta obtok denarja 49 milijard 935 milijonov din. Če primerjamo ta obtok s stanjem na začetku leta, (vključno bane, ki so takrat še bili v prometu), vidimo, da se je obtok denarja

v decembru povečal za okrog 1 milijardi din. Če ta znesek odštejemo od zgoraj navedenega porasta, ugotovimo, da je bilo ob koncu lanskega leta v obtoku za okrog 300 milijonov manj denarja kakor januarja.

Nekoliko drugačne rezultate dobimo, če primerjamo obtok denarja ob koncu 1952 s tem obtokom ob koncu leta 1951. Tu ugotovimo povečanje za 2 milijardi 175 milijonov din ali za 4,55 %.

Analize našega denarnega obtoka (in obtoka bonov) v preteklem letu, oziroma predvsem v drugi polovici leta kažejo, da so nanj vplivali predvsem povečani dohodki prebivalstva. Prehod na novi sistem plačevanja uslužbencev državne uprave in prevedba upokojencev na nove pokojninske plače povzročila, da so se povečali denarni dohodki precejšnjega dela prebivalstva. Razen tega pada v avgustu, september in oktober obkup poljskih pridelkov, kar tudi vpliva na povečanje obtoka. Nekoliko, čeprav malo, se je obtok denarja povečal tudi zaradi neutemeljenega presežanja plačnih skladov v gospodarstvu in končno tudi socialne dajatve, ki so šle posamično preveč v širino, niso ostale na ta obtok brez vpliva.

Seveda je imela slabe plive na naše gospodarstvo tudi suša. Do kakšnih težjih negativnih pojavov sicer ni prišlo. To nam potrjuje splošna tendenca v obtoku denarja. Pa tudi življenski stroški in splošni nivo cen. Zaradi suše so se podražili v glavnem samogotivni pridelki in tako ugotovimo lahko porast gotovine predvsem pri kmečkih proizvajalcih. Če pri vsem tem ni prišlo do resnejših pojavov neravnovesja med kupnimi in blagovnimi fondi, tedaj se je treba za to zahvaliti predvsem ukrepom zvezne vlade, ki je z uvozom zagotovila osnovna živila in tako preprečila njihovo podražitev. Splošni indeks cen je bil namreč v novembru nekoliko nižji od indeksa cen v novembru pred letom dni. To se pravi, da je ostala vrednost dinarja lani trdna.

Ne oziiraje se na vse to, je popolnoma jasno, da mora biti naša skrb za ravnovesje med kupnimi in plačnimi skladi tudi še vnaprej na prvem mestu. Nihče pa ne smemo vdajati misli, da smo že premagali vse težave, ki jih je povzročila suša in s tem v zvezi možne inflacijske tendence. Potrebni bodo še resni napor, da obvarujemo ustaljenost gospodarstva in obvladamo škodljive posledice, lanske suše v naši plačilni bilanci in s tem seveda v splošnem stanju našega notranjega trga.

Nov proizvod Strojne tovarne „Miha Marinko“

Našim rudnikom ne bo več treba uvažati važnih strojev

Našim rudnikom ne bo več treba uvažati važnih strojev. Strojna tovarna »Miha Marinko« v Trbovljah je pričela izdelovati še mnogo novih industrijskih izdelkov, ki smo jih doslej uvažali. Nov pomemben uspeh pa je doseglo to podjetje, ko je ob koncu minulega leta izdelalo osem modernih separirnih rešetal po načrtih svojega konstrukcijskega oddelka. Ta moderna rešetala za rudniške separacije so namenjena središčem naše rudarske industrije, predvsem v bazenu Kreki, Pičanju in drugim.

Odlike novih rešetal so: velika zmogljivost, velika izraba delovne površine, neobčutljivost proti udarcem — in kar je posebno važno: to rešetalo je upo-

vane »giratorje«; najnovejši izdelek pa je posebno nihalno vibrirno sito velike frekvence, ki more transportirati sejalni material celo navzgor. Kdor koli zasleduje tehniko sejanja, bo pritrnil, da je to sito najpopolnejši izdelek na tem področju. Jekleni členasti transporterji vseh dolžin, dozirni jekleni trakovi, avtomatski izvračalci, težki elevatorji, gumijasti transportni trakovi, razni rudarski izvozni stroji — vse te in še druge industrijske potrebšrine izdeluje ta naša pomembna strojna tovarna, ki bo po svoji dograditvi lahko zalagala s stroji vso rudarsko industrijo v naši državi in še izven nje. Letošnji najnovejši izdelek tovarne »Miha Marinko« je rudarski odkopni stroj, čigar prototip bo končan prihodnji mesec. To so graduljasti verižni transporterji s mehaničnim nakladanjem.

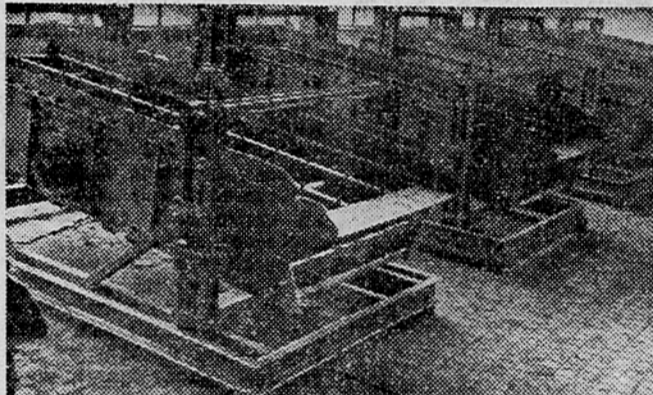
Strojna tovarna »Miha Marinko« je se v izgradnji in bo l. 1954 v celoti dograjena. To strojno podjetje ima tekoče nalogo in veliko poslanstvo v naši industriji, saj je mnogo velikih objektov naših kapitalnih gradenj vezano na izdelke in pomoč tovarne v Trbovljah. Kako velika pomena je ta tovarna za naše gospodarstvo, nam pove že en sam primer: celotno strojno opravilo za moderno separacijo v Lukovcu smo uvozili iz inozemstva in plačali znanj masne dežave, akoravno bi to separacijo lahko izdelala v celoti tovarna »Miha Marinko«.

Za nadaljno graditev tovarne je odobren investicijski kredit 225 milijonov dinarjev, vendar bo treba za dokončanje vseh del še 100 milijonov dinarjev, kar so proizvodi tovarne »Miha Marinko« velike ekonomske važnosti za rentabilnost naših rudnikov in v zvezi s tem za pocenitev premoaga, bo res treba pohititi, da bo tovarna čimprej dograjena.

Gospodarske vesti

Znižanje cen domačemu roto papirju. Roto papir proizvaja pri nas edino tovarna Vevče pri Ljubljani. Od leta 1946 do konca l. 1952 ni njena proizvodnja nikdar presegla 1000 ton, navadno pa se je sukala med 300 in 400 tonami. Ta tovarna proizvaja druge vrste papirja. Roto papirja pa moramo uvažati. Letni uvoz se je doslej gibal okoli 12.000 ton in tolika je bila tudi potrošnja. Letos se bo potrošnja povečala za okrog 2000 ton, ker mnogi listi sedaj izhajajo dneвно in v večjem obsegu. Tovarna Vevče bo proizvedla letos okrog 5000 ton roto papirja tako, da bo vstevši povečano potrošnjo uvoz zmanjšal na 9000 ton. Cena uvoženega roto papirja je bila precej nižja od cene vsevskega papirja (ta cena je bila posebno visoka zaradi visoke akumulacije v sami tovarni; kakor tudi zaradi visokih cen surovin, kar je za ostale vrste papirja sicer ustrezalo). Cene domačega roto papirja bodo sedaj okrog 60 din za kg, kar ustreza ceni papirja iz uvoza. Da bi tovarna v Vevčah lahko vskladila svojo ceno z inozemsko (na osnovi katere so časopisna podjetja tudi napravila svoje predračune) ji je odobren ustrejni regres.

Nasi ribiski strokovnjaki povabljeni v Sirijo. Jugoslovanski Inštitut za ribištvo se pogaja z organizacijo FAO, da bi dala naša država ribarske strokovnjake za republiko Sirijo. Zaveda se, da se je začel pripravljati za to ekspedicijo, ker računata, da bodo pogajanja ugodno zaključena. Državno ribiško podjetje »Jadrana« je izročilo zavodno ribiško ladjo »Napredake«, ki je lani ribarila v tuniških vodah. Gospodarski svet LR Hrvatske pa specialno ladvo Svet je odobril zavodu tudi 4 milijone dinarjev za opremo ekipe. Jugoslovanski strokovnjaki za ribištvo bi odgovorili v Sirijo marca letos in bi ostali v sirijskih vodah eno leto.

Vibratorsko sito — izdelek strojev tovarne »Miha Marinko«.

Spremembe v plačevanju prispevka za socialno zavarovanje

Z najnovejšo odločbo zvezne vlade o plačevanju prispevka za socialno zavarovanje in o uporabi sredstev iz fondov socialnega zavarovanja (objavljen v Uradnem listu FLRJ št. 61/52), izdano na podlagi zakona o družbenem planu FLRJ za leto 1953, se bistveno spreminjajo dose-

- a) za zdravstveno varstvo zavarovancev;
- b) za bolniško oskrbnino;
- c) za porodniško oskrbnino;
- d) za polovico oskrbnine začasno nezaposlenih oseb;
- e) za invalidnine in invalidske pokojnine za prvi dve leti;
- f) za odpravnine in stroške za prekvalifikacijo delovnih invalidov;
- g) za pogrebnine;
- h) za krije dolgoročnih dajatev socialnega zavarovanja pa bo odredena stopnja prispevka z družbenimi plačili ljudskih republik. S sredstvi, ki se bodo zbrala na ta način s prispevki gospodarskih organizacij in državnih uradov (zavodov), kakor tudi s sredstvi, ki se bodo ustvarila z različno prispevka nad 10% zgoraj omenjenih podjetij in organizacij ter zasebnih delodajalcev, ki plačujejo prispevek po višji kot 10% stopnji, se bodo torej kriji izdatki:

Družbeni plan FLRJ za leto 1953 pa določa v IV. poglavju o razdelitvi akumulacije in skladov gospodarskih podjetij, da znasa zdravstveni prispevek za socialno zavarovanje, ki se plačuje v zvezno akumulacijo, za vsa podjetja in vse ljudske republike na celotno 10% obratunske osnove, lo od je sklada za plače. Od tega prispevka gre del prispevne vlade pa plačujejo v zvezno akumulacijo kot dosežaj 45% prispevek banke, filmska podjetja, komunalna podjetja, družbene in zadrzne organizacije ter zasebni delodajalci. Od tega prispevka gre del prispevne stopnje v višini 10%, kakor tudi prej omenjenih 10%, ki jih plačujejo in splošno gospodarske organizacije in državni uradi in zavodi, v fond, iz

- a) za invalidnine in invalidske pokojnine od tretjega leta dalje;
  - b) za starostne pokojnine;
  - c) za družinske pokojnine;
  - d) za dodatke za otroke;
  - e) za zdravstveno varstvo uvažalcev trajnih pokojnin in invalidov;
  - f) za polovico materialne oskrbnine in potnih strokov nezaposlenih oseb.
- Sredstva za krije kratkoročnih dajatev socialnega zavarovanja bodo republikovski zavodi za socialno zavarovanje prenesli postopoma na okrajne (mesne) zavode, ki bodo z njimi samostojno razpolagali. O razpolaganju s sredstvi za dolgoročne dajatve pa bodo izšli še posebni predpisi.

O davku pri izplačilu računov zasebnikom

V zveznem Uradnem listu št. 60/52 je izšla odredba o pobiranju prometnega davka pri izplačilu računov zasebnikom. Glavna določba te odredbe je v tem, da morajo predložiti zasebni obrtniki in drugi zasebniki, ki dobivajo blago ali opravilo storitve ali prodajo nepremičnine ali pravice državnim gospodarskim organizacijam in podobno, račun za opravljene storitve, usluge itd. pristojnemu organu za finance okrajnega oziroma mestnega ljudskega odbora, pri katerem se jim predpisuje davki, da ga registra in izračuna davki, ki ga je treba odtegniti pri izplačilu računa. S tem v zvezi vodi računovodstev zgoraj navedenih organizacij in smejo plačati računov zasebnikom, na katerih pristojni finančni organ ni zapisal, da ni treba odtegniti nobenega davka. Pri računih, na katerih je znesek davka

Priprave za prehod na ekonomsko leto

Po poročilih iz zveznega Gospodarskega sveta proučujejo tam in pripravljajo prehod s koledarskega na ekonomsko plansko leto. Pri tem poudarjajo, da morajo družbeni plani, posebno še po spremembah, ki bodo nastopile v gospodarskem sistemu in planiranju, omogočiti razvoj gospodarstva na ekonom. plansko leto, nomenških zakonih. To zahteva, da se plani prilagodijo strukturi našega gospodarstva, v katerem je še zelo udeleženo naše kmetijstvo. Dosedanji plani so temeljili na nerealni osnovi. Kmetijska proizvodnja se je ocenjevala po večletnem povprečju, ki pa lahko dejansko niha tudi za sto milijard dinarjev. Vse to zahteva prehod od planov za koledarsko leto na ekonomske plane, t. j. na plane od julija v enem do julija v drugem letu. Tako bi lahko realno preцениli kmetijsko proizvodnjo in dohodek, na kar bi ga lahko realno tudi razdelili.

Odgovori na vprašanja

Vdovska pokojnina. — Ko bo vaš najmlajši otrok star 7 let, vam bosta maulkajli še dve leti do 45. leta starosti. Ali boste tedaj izgubili pravico do družinske pokojnine po umrlem možu? Ali boste potem, ko boste dopolnili 45. leto, ponovno pridobili pravico do pokojnine? Kako bo v obeh primerih z otroškimi dodatki za troje otrok, ki jih vzdržujete?

Pogajanja o blagovnih seznamih za trgovino med Jugoslavijsko in Francijo. Konec prihodnjega meseca se bodo začela v Parizu pogajanja med trgovinskima delegacijama Jugoslavije in Francije o blagovnih seznameh za trgovinsko zamenjavo v okviru veljavnega trgovinskega sporazuma, ki je bil sklenjen lani. — Verjetno je, da bo prišlo do podobnih razgovorov v bližnjih dneh med Jugoslavijsko in Veliko Britanijo.

Pomislite, dve leti je trajalo, da je zopet reklo — ping! in od 1. januarja 1949 je bil pri podjetju Elektro Ljubljana. Dovolite mi vmes pojasnilo o Elektro Ljubljani. To podjetje, čudovitega imena, je tako kot Ljubljana, ki ponikne, pa se zopet dolgo prikaže na dan. Ne, še bolj čudovito je. Imena sicer ne spreminja, toda njegov tede je nekako od ziliva k izvru, rekel bi, da teče nazaj. Najprej se je pojavilo v Mariboru. Da res! Elektro Ljubljana s sedežem direktije v Mariboru. Vse velike hidrocentrale od Soče do Drave so tekle pod tem imenom. Lepega dne pa je Elektro Ljubljana — poniknila.

Ta Elektro Ljubljana ali bolje rečeno ti dve Elektro Ljubljanci pa se zdita sami sebi premanjnih in hočeta igrati partijo ping-ponga naprej. Zaprutili so vodilni tovariši obeh podjetij svoje pručke in se potrudili v EMD na Crnuče. »Prišli smo, ping, da nam vrnete števnici oddelek. Delavnico, ki je v mestu, Elektro Ljubljani — mesto, delavnico, ki je na Ježici, Elektro Ljubljani — okolici. Ce hočete, se pogovorimo, če nočete, vam bomo prinesli odločbo.«

Ping-pong žogica elektrogospodarstva

Ne zameri mi, dragi urednik, da se obračam danes s svojim prispevkom nate, čeprav sicer dopisujem v »Pavliho«. Zgodba, ki jo hočem povedati, je za »Pavliho« pretesna, zame pa taka, da si ne morem kaj, povedati jo, kakršna pač je. Zamenjanje se ta partija ping-ponga kmalu tam po osvoboditvi, žogica te partije pa je števena delavnica, števena preizkuševalnica, števeni oddelek ali kakor koli hočete že imenovati delavnico, v kateri umerjajo in popravljuje števe in druge električne instrumente.

Od kar so postavili prve elektro objekte na Crnučah, je bila tam, poleg drugih delavnic tudi delavnica za popravilo in umerjanje števecv.

Po osvoboditvi se je elektrogospodarstvo organiziralo v Državne elektrarne Slovenije ali kratko DES. Ni bila slaba ta organizacija, dokler se niso začele reorganizacije. No, in z reorganizacijami smo prišli iz organizacije DES v desorganizacijo, kakor smo pikro nazivali

neve oblike elektrogospodarstva. Iz ene direktije jih je nastalo nič koliko. Bile so to majhne direktije, večje direktije, skratka vseh vrst direktij: okrožne, bazenske, centralna, glavna in generalna.

Tudi prestolnice elektrogospodarstva so se menjavale. Bile so direktije v Ljubljani, v Zagrebu, v Beogradu. K sreči smo se še pravi čez skregali z vse-mogočim Pepetom, sicer bi imeli gotovo direktijo tudi že v Moskvi.

Malo sem zašel, pa je za razumevanje partije ping-ponga ta dolgi uvod potreben.

Torej naš števeni oddelek ali SO, kakor ga imenujemo s kratko, je bil ob osvoboditvi v sklopu Elektromehaničnih delavnic na Crnučah vse do 31. decembra 1945. Tedaj je prvite reklo — ping! in SO je zletel pod komando direktije DES v Ljubljani.

Točno eno leto je bil tam in je reklo — pong! pa je priletel pod EMD Crnuče.

Previsoka postavka je tudi v uslužbenških plačah. Kdo pa nam je vrnil z 31 delavci 6 uslužbencev? Vseh šest Elektro Ljubljana. Nekaj pa še direktiv, Sedaj pa vpijete: »Preveč imate uslužbencev! Tudi to je ponovno premeval DS. In sklep: Na cesto jih ne bomo metali. Dvignili bomo produktivijo, dvignili bomo število delavcev, da ne bo nesorazmerja med številom teh in onih.

Ali govori torej razlog o previsoki ceni za to, da nam števeni delavnice vzamejo in se bodo naši ostali izdelki podražili? Ne, skupnost ne bo imela od tega koristi! Ali bo bolje, če vrzemo mi pet ali šest uslužbencev na cesto, da bodo živeli brez dela na račun skupnosti? Prav gotovo tudi ne! In vendar, če jih prenesa naš kolektiv sedaj, ko nas je stošestdeset, jaz pa res ne bo mogel, če nas razdelijo in nas bo ostalo le stovdvajset.

Njihov drugi razlog je bil: tehnična pomoč, ki naj bi jo oni nudili števnemu oddeleku. Za števeni oddelek je ta razlog žaljivo, kajti tehnične pomoči jim oni ne morejo nuditi. Tako vsaj praktično, pomoči jim nudi, da ni morda naš delavnice, ki jim izdela jo lahko razne naprave in orodje.

Ko smo jih opozorili, da teh-

